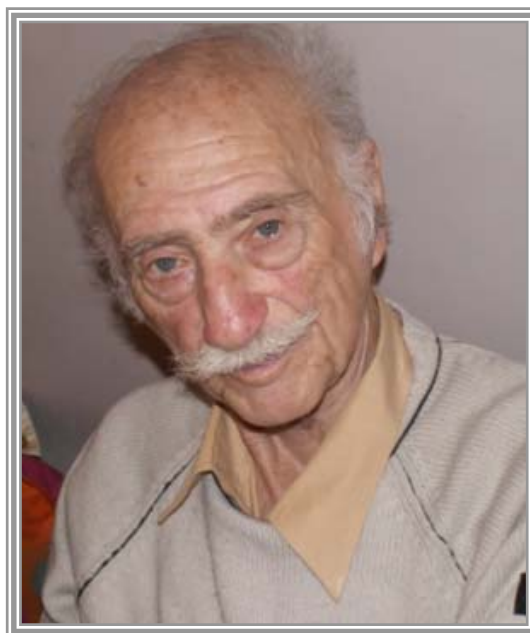

הספר

שירים של המשורר פסח
מילין ושירים של
משוררים

© כל הזכויות שמורות לצלמת קטיה שורצמן

לבכור יומהולדתו ה 78 של פסח שחל ביום

8/1/2008

היזמה הברוכה היא של המשוררת והאמנית טלי אוקמן,
שטחה אספה והכינה בעבור פסח כמתנת יומהולדת את
השירים.

כל משורר בחר שיר של פסח מילין ומולו את
השיר משלו אותו הוא מקדיש לפסח.

© כל הזכויות שמורות למחברים

המשוררים

1. אוולין כץ
2. אורי קולר
3. איבון קוזלובסקי-גולן
4. אירנה ויסוצקי
5. אפרת הראל
6. בני ברסון
7. ברכה רוזנפלד
8. בשמת ירבעם-בלום
9. גליה אבן-חן
10. דבי סער
11. דיאנה מן
12. חגית גרוסמן
13. חלי אברהם-גרוסמן
14. טל אזרד
15. טלי אוקמן
16. לאה שריקי
17. מאג'ד עליאן
18. מיכל גינדין
19. מיקה קוריציקי
20. מירה הרשקו
21. נועה בר-חיים
22. סיני קהת
23. עידית יולזרי
24. עמית מאוטנר
25. ענת זגורסקי-שפרינגמן
26. קטיה שורצמן
27. קרן קנך
28. ריקי דסקל
29. רונית לוי-וייס
30. שבתאי מג'ר
31. שולמית ספיר-נבו
32. שלמה שפירא

אַיִבָּה ? / אוולין כץ

בראשית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (בראשית א א)

ואולי איננו קנים עוד בשמים
 ואולי האֱלֹהִים הרגו אותו האנשים
 עם פֶּל הַחֲטָאִים
 עם פֶּל הַפְּאֹבִים.
 ואולי רק ברח האֱלֹהִים לכוֹכְבִים אַחֲרֵים
 שֵׁם דּוֹמְמִים הָאֲנָשִׁים
 כי לא נוצרו צִדִּין.
 ואולי האֱלֹהִים סגר עצמו במעילים עבים
 כי קר לו שֵׁם מְרוֹחוֹת הָאֲנָשִׁים
 וְעַיֵף הוּא מִהֲבִנְקֵי הַחַצִּים
 שִׁיּוֹרִים בְּכָל עַת לְבוֹת הָאֲנָשִׁים.
 ואולי מחכה הוא בהיכל הקֹדֶשׁ
 וְיִפְרֹשׁ שׁוֹב אֶת כַּנְּפָיו עַל כָּל הַחַוֵּשׁ
 שֶׁהַפְּסִיק לְעַבְד בְּרְבוֹת הַשָּׁנִים.
 וְיָשׁוּב לְהַמְטִיר אֵין סְפוֹר רְבִיבִים
 תִּזְרַח הַשָּׁמֶשׁ וְהָאֲדָמָה תִּפְרַח
 וּבָלַב אָנוּשׁ יִבְקְעוּ הַצְּלִילִים
 וְיַעֲלִזוּ הַשָּׁמַיִם וְלֵב אָנוּשׁ יִפְרַח.

לעמוד בנסיון / פסח מילין

הַשָּׁמֶשׁ הַתְּגַלְגְּלָה בַּמְדַּרְגּוֹת
 לֹא יִדְעֵתִי אִם תִּעֲצֹר נְאִיפָה
 רְצִיתִי לְרוֹץ אַחֲרֶיהָ
 אָבֵל בְּכָל שְׁהִתְקַבְּרָתִי
 הִיא שְׁלֹחָה גְצִים
 לְבִסּוּף עֲקֵפְתֵי אוֹתָהּ
 אֲךָ רָאוּ זֶה פֶּלֶא
 הַגַּעֲתִי לְמַמְלַכַת הַלְּלָה
 רְאִיתִי אוֹר אַחַר
 רְחוֹק כָּל כֶּךָ
 רְצִיתִי לְצוּד אוֹתוֹ
 אָבֵל לֹא הִיָּתָה בְּיַדִּי רִשֵׁת
 לְפִתְעַ שְׁמַעְתִּי קוֹל נִפְץ
 שְׁנֵי חֲצָאֵי הַשָּׁמַיִם הַתְּרַחֲקוּ זֶה מִזֶּה
 הִיִּיתִי צָרִיךְ לְבַחֵר לְאִיזָה חֶלֶק לְהַכְנִס
 לָזֶה עִם הַחֲשֵׁךְ אוֹ לָזֶה עִם הָאוֹר
 גַּעֲמַדְתִּי בֵּין שְׁנֵיהֶם
 הִיִּיתִי כְּמוֹ הַרְקוּלֹס
 נוֹשֵׂא עַל כַּתְּפֵי
 אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת
 וְרְצִיתִי כְּמוֹ פְּרוֹמֶתִיאוֹס
 לְגַנֵּב אֶת הָאֵשׁ

זה הרגע הנכון / פסח מילין

"עשית לי את היום"
שמעתי באומרים לי ושמחתי
היה זה לפני ערב חג
אחת אפלו אמרה לי
"אתה בשבילי אליהו הנביא"
ואחרת הוסיפה "אתה בשבילי מלאך השירה"
שמעתי באומרים לי והסקמתי
חשבתי לעצמי
מדוע אין רבים העושים כמוני
האומרים מלה טובה
שמים וארץ? כולים להשתנות
ומדוע לא בני-האדם
אומרים לי חברים ותיקים בברנז'ה
מה אתה מתעסק כל הזמן
בכתבי-יד של אחרים
ואני עונה להם
מה יש יהיו עוד שלושים עוד ארבעים משוררים
יגרע חלקכם?
עד כתיבתי מגיעים אצלנו
שלא יכולים לומר מלה טובה
למה כל כך קשה קצת לפרגן?

אני זוכר ספור מן העבר

פעם צלצלתי למשורר אברהם חלפי
לאחר שפרסם ב"דיעות אחרונות" חמשה שירים על האדם
ואמרתי לו שהנושא קרוב ללבי ושש' יריו הגשו אותי
הוא לא התאפק ובחצי צעקה אמר לי
"מה? בימינו משורר מתקשר אל משורר
לומר לו דברי שבח?" ובקול רועד הוסיף
"רגשת אותי עד לדמעות"

וכך היה גם עם המשורר ע. הלל

גם זה לפני שנים רבות
ביום ששי אחד הוא פרסם במוסף הספרותי של "הארץ"
שיר בן חמש שורות
טלפנתי אליו ואמרתי לו
שהשיר הזה הוא ממש פנינה

הוא ענה לי

"רגשת אותי עד לדמעות" ושמעתי את זה בקולו
יכלתי להוסיף עוד כהנה וכהנה
על דרכי שלי בחיים

לומר את האמת הססתי רבות

אם לכתוב ולפרסם את זה
אבל החלטתי בנפשי שזה הרגע הנכון
ואולי בכך אתרם עוד משהו
לתועים בשבילי הכתיבה

* / אורי קולר

.. אין לה עצם רומנטית

אחת

בגוף החשוף

ואף על פי כן

היא בוכה בשירים

אני מקריא לה

מלים שחברו אצלי לך

פרמות בדרך אל המת

משתומם בגאונה כשכונות

שלי מלים

נתפסות בתוך רשתית עיניך

ומזדגגות לתוך דמעות

בשכונות

איתי אותי אני חושב

והיא אותי אותי אוהבת

חשוב מאד גם המקצב

שיר אופטימי / פסח מילין

בקשת ממני לכתב שיר אופטימי
 אז חכיתי להזדמנות
 והיא באה
 היום קבלתי שני דברים מרגשים
 האחד – מכתב מזחד ומעניין
 בו נתבקשתי לעשות איזו טובה
 והרי את יודעת שבשבילי לעשות טובה
 זה דבר מובן מאלי
 נאני עושה זאת באהבה רבה
 והשני – ספר חדש מחבר שלא ראיתי זמן רב
 היום הרגשתי טובה יותר
 ויכלתי לחשוב כל הזמן מחשבות אופטימיות
 את בנדאי מבינה למה אני מתכוון
 היום גם קראתי שירים יפים
 של שני משוררים שאני מעריץ
 פאול צ'לאן והמשורר הינני אודיסיאוס אליטיס
 ואם נדבר מנקודת-ראות אופטימית
 אז היום גם לא תקפתי
 כפי שבזמן האחרון כה הרביתי לתקף
 את אלהים
 מתר לעשות קצת אהבה
 אחרת יחשבו שרק זה מעסיק אותי
 ואת הרי יודעת את האמת
 לכן אני ממחר למלא את בקשתך
 ומקדיש לך שיר אופטימי

אביב לפסח / איבון קוזלובסקי-גולן

האיש עם המגרפה
 חרט סימנים באדמה.
 פעט נובע אחז בידית
 ורשם:
 שבט לאביב. אביב לפסח – בא
 הסיר עלי שלכת
 ופקד על הגן נצנים: לכתב על רוח.
 אהבתי אותך לפני שראיתי אותך
 מגלגל הכנפים מאחורי תנוך האזן – פאפוקסט
 לחלק לצעירי העלעלים באמירי העצים
 מקום בשמש.
 כש' כט לאביב – אביב לפסח
 בא:
 ענק בגנים של קטנטנים
 נושא על אברה צחורה
 מסה משא
 ומתחתייה כפתן לכן לערב פסח –
 עד מאה ועשרים!

המלה שחלמתי עליה / פסח מילין

א

רצייתי לתלות את המלה

עליה כה חלמתי

מעל מטתי

והנה התעופפה

כפתותי שלג רך

על פני החדר

מה עשית לי אלי,

שקפכת אותה לצפור

ב

בקשתי להסיר את הקלפות מעל המלה

להשאירה בעירמה

אבל היא פסטה את ערנותה

לבשה את אותיותיה

והש' אירתני בעירמי

ג

ראיתי אותה בשמלתה החדורה

לא יכולתי להתאפק

וקראתי בשמה

היא פנתה אלי ואמרה

לא ידעתי שאתה אוהב צפרים

או-אז התחלתי למרט את הנוצות

מן השמלה

ואותיותיה התחילו לנצנץ

עברו ימים ועוד לילות

בניתי לה בית

קשטתי אותו בנוצותיה

מאז היא תמיד עמי

בכתבי את המלים הקטנות הללו

כשהיא שונאת... / אירנה ויסוצקי

כשהיא שונאת היא כותבת שיכה.

בלילה תופשת עפרון שחר

הפוך

עם הקצה הקשה

מורחת מלים כבדות

על גבי הניר הרחום.

הקצה חמד בתוך פיה

סותם

אנקות כאב ועלבון

משחיר

את פניה בצבעי מלחמה.

שניה

חורקות וגורסות

את העץ הבקיק.

מתריכה עצמה עד היסוד

ועל הריסות החרבן

מבעיכה את שיניה

כשהיא שונאת,

או אוהבת.

אני מתגעגע לעצמי / פסח מילין

לחברי וחברותי הרבים

אני מתגעגע לעצמי

רוצה לפגוש את עצמי

רוצה לשוחח עם עצמי

כי תמיד השיחות האלה מועילות

כי הן נותנות לי דלוק

להמשיך במה שאני עושה

לפעמים אני רוצה לאהב את עצמי

אבל מה לעשות שאני אוהב אתכם יותר

אני אוהב למשל לקרא את השירים שלי

אבל כדי לקרא אותם אני צריך לכתוב אותם

ונה כבר דבר אחר לגמרי

לומר את האמת לא תמיד יש מצב רוח לכתוב

בכל זאת אינני יכול לגרום לך

שאצטרך לחכות יותר מדי זמן

גם אם זה קורה לפעמים

אינני עושה הנחה לעצמי

אבל אינני אוגס את עצמי

אז אני מכנס את עצמי לשיחות נפש

ואומר נו באמת חזר אל עצמך

ואל תתן לגורמים שונים להפריע לך

ואז אני משגס מתנים

ובזעת אפים אני מגיע למה שמגיע

לשביעות רצוני

או אז אני מזמין את עצמי ואתכם

— כי גם לכם יש חלק בזה —

להרמת פוסית לכבוד השיר הזה

בן גוריון הפך לרחוב / אפרת הראל

פיצד אדע שאינך מחשיבני?

זרם —

לב — ד.

איך נראה אור אמת?

חזור —

דף — ראש.

זמן, כעלים ובשים,

טבעו להתפורר.

ואין לכפות על כן.

ואין לתרד.

לתפס את המציאות בצורה חדשה

זה קורה גם ללא מאמץ.

מי יותר שונה —

אני. הם.

שגוען.

ן/או

שגוען גדלות.

עיר. אורות.

אורות שזוהרים גם בחשך.

עירי מגדרת על ידי הזיוף.

הזיוף. התמכרות.

התמכרות?

דף — לב.

הפחד מגמילה.

לב — ד.

כלנו מחט בערמה של שחת.

מי ימצא אותי?

רצפה שיש לטאטא.

שחלכלוך לא ידבק גם הוא בשקר.

יד לוחצת ד.

יד רוחצת ד.

בן-גוריון הפך לרחוב.

**DAS KONZERT IM MÜNCHNER
STADTMUSEUM / Benjamin Berson**

Montag, 30 Juli 2007, 16:00 Uhr –
the time set followed by the customary
grace
and Beethoven is resurrected
by the Zweistein Trio –
String Trio c-moll, opus 9 Nr.3 –
the beautiful allegro con spirito followed by
the second movement
adagio con espressione, when
from the street, the ambulance's siren
breaks into the auditorium.

Within the ambulance, paramedics
struggle to buy time in a heart arrest case –
slim chances, still, one can never tell.

In the auditorium, the gentleman smiles
alternatively
at his distracted wife and disinterested kid
sitting on both his sides.
The fact that Beethoven should be annulled
in the midst of bar # 69
loaded with all due contrapuntal and
harmonic hues
(obviously, he knows one or two things
about Ludwig)
is, to be frank, quite amusing.

The players, veering away from anything
but their music,
let alone the sarcastic smile the violinist
dispatches
towards the ring-tone (which happens to
spiral up with the siren)

גנבו לי את אלוהים / פסח מילין

אני עובר מדלת לדלת
ואינני מוצא אותו
פעם חשבת שיהיה נמצא
בכל חדר
אני מטפס מקומה לקומה
עד לשביעית
אולי שם הוא יהיה
אני מגיע לעלית הנג
ורואה חלון קטן
פתוח
אקה הוא עף דרכו
להיות הכי קרוב לרקיע
אני חוזר למטה
ולפתע שומע קול בכי
של ילד הצועק
גנבו לי אותו
הוא הנה בארון הצעצועים שלי
גנבו לי את אלהים

emanating from the cell phone
not too deeply buried in the lady's fashionable
black bag
bought last Saturday
at Karstadt Grand Weekend Sale.
Outside, at the nearby Viktualienmarkt
the housewife falters between –
Aprikosen, super saftig + süß, €3.40 ½ Kg
and/or
red wine, Orvieto Class, Cardeto Secco, D.O.C
zart, delicate, feinfrüchtig, sehr harmonisch,
€5.60
and
zwei Stück Weisswürste mit Breze.

Well, what does one say... all these mishaps...
yet, surely, one's got to make up one's own
mind.
At another unacknowledged restart
of the remainder of time
she's still got.

לשמוע את הלילה נופל / פסח מילין

לשמע את הלילה נופל כמו שלג

פתיתים פתיתים של חשך

ברחוב לא ראיתי דבר

נפילתי אל תוכו כמו אל עכביש גדול

וראיתי קורים של אור

שנצנצו מתוך החורים

יבדתי אל הכביש

ושם היו הרבה גחליליות

שהאירו מתוך הבתים

לא הייתי צריך לגוש

כדי למצא את המדרגות

עליתי ועליתי עד שהגעתי לגג

לא היו שם מים

אבל בשמים ראיתי גרם

שוחה כמו דג

רציתי להטיל חכה

ואז נזכרתי

ששנתי עוד מחכה

הסתובבתי מצד אל צד

פעם לימין ופעם לשמאל

ולא הרגשתי שבנינתיים

בבר אתמול

עכשיו את יכולה להיות קוסמת / ברכה רוזנפלד

להרקיב את רהיטי הבית לעפיפונים

פנימה להכניס את השמים ולשכב ברגלים משפלות

על ענני נוצה

להקפיץ את הפסנתר למזרקה

פורצת הקירות והתקרה בזקוקים מצלצללים

לתפור את בתי העיר ליריעה

לנפתח לכדור פורח

את הכבישים לקשור לסרט

לשלח את המלים כצינדים

אחר המים והאש

אחר החשך והאור

והשעות המדלגות

מבלי משים

מעלי

מוזה / בשמת ירבעם בלום

עכשיו היא עוגנת,

ארגזי האותיות מסדרים כבטנה

הסוכן הסמוי עזב:

כאן אין הבקחות.

עוד מעט יעלה מנוף הרגשות

הברות הברות

השיר על לינדה / פסח מילין

לינדה לא ידעה את נפשה
 כשאמרתי לה שהיא חפשיה ללכת
 שכן אין נגדה ולא כלום
 ירדתי לשוטט ברחוב העמוס
 לינדה ירדה אחרי מחזיקה רצועת הפלב
 על אחת החגיות ראיתי שלט ועליו השם לינדה
 המשכתי ללכת ועל אחד מבתי-הקפה היה
 מטבע באותיות גדולות "הקפה של לינדה"
 מיותר אמרתי לעצמי כל אלה שלה
 ואני לא ידעתי אבל ידעתי גם ידעתי
 שאלה לא שלה
 נכנסתי לאחת הגלריות ובין המציגים בה
 את תמונותיהם מצאתי את השם לינדה
 פניתי כדי לשאל אותה
 אך היא נעלמה מעיני
 בקוזרי הביתה צלצל הטלפון
 אפשר לדבר עם לינדה
 אמרתי שהיא איננה
 מה זאת אומרת איננה שאל הקול
 אמרתי שוב היא איננה
 הלכה ולא שבה גם הפלב שלה
 עכשיו תגידו לי בבקשה
 מי זאת בעצם לינדה
 ומדוע אמרתי לה שהיא חפשיה
 התישבתי וכתבתי את השיר על לינדה

אהבה / גליה אבן-חן

אני רוצה לשיר שיר אהבה תרפי
 למה תרפי?
 כדי שהמאזינים יכפו.
 למה יכפו?
 כי מישהו יזכר שאהב
 פעם מישהי
 מישהי תזכר שאהבה
 פעם מישהו
 למה יזכרו?
 כי באהבה נגעו הכול.
 למה אהבה?
 כדי לא לבכות.

גשם של מלים / פסח מילין

ענן גדול בשמים

מוריד גשם

ולא של חרף

גשם של מלים

גשם שינקה את האבק

מעל למלים

ואולי לא היה זה ענן

ולא משמים

אולי זה היה משהו

או מישהו אחר

מנזר לטרון / דבי סער

בתקרת הכנסיה

מעל למדונה ולויטרז'ים

חרצו עקבות הזמן

סדקים בין ארץ לשמים.

בשמורות עינים עצומות

אני מתבוננת

פנימה.

לו אני אלהים הייתי

מזדעזעת לחדר.

בבנין הסמוך מפכה קונצרט.

קולות האופרה מגביהים

וגשם של מחיאות פנים

שוטף מהקומה העליונה.

בשקט שביניהן אני

שומעת את גרעיני המחשבות

מתפצחים בראשי.

הרוח מסחררת את עלי הבוגנויליאה

על השביל נגררת שרשרת

כל החליות מצלצלות בגבי

בהנעל שערים.

מתוך הספר תופרת מילים (הוצאת כרמל, 2006).

כל הזכויות על השיר שמורות © לדבי סער

www.debbiesaar.com

כאשר המוזה / דיאנה מן

כאשר המוזה

מטופפת על כתפי

במהלך המות הקטן

אני מזיזה את ידי במלמול רפה, "לא כעת."

בואי אחותי.

רשמי את המחזות, רשמי את הריחות,

את הצבעים ואת מלחתינו.

קומי. קומי.

בחס נעים היא עוטה את ראשי.

"מה שלום אחיותיך?" בעבר הרחוק הן היתה את

השלוש הקדוש. עתה הן 9,

אולי כבר 12 כמו האחים

והחודשים.

לא עכשיו, היא עונה בעדנה. בקרת אותן.

את יודעת.

קחי עט, רקדי את האותיות ואת האורות.

מן מערבלת הזמן ורגשות מנמנמים

מופיעים כתמי תמונות

המלים המפחדות נתפרות

בחוטי זקב הנתנים במשובב.

המוזה מצנה –

את צבעי קולות מן העולמות הנעלמים:

חברי התחדשות של ריח לנפש

פיסי את הצונאמי הגועש הנצחי

חשפי את נככי הנשיה

גשרי בין רבדי עולמיך

גלי ליקום את הבריאה

ואת עצמך.

כי נאמר: פרו ורבו

חבטה / פסח מילין

השיר שלו חטף חבטה
 לא בכונה כך חשב
 השער אליו נקרע
 אך הבית לא קרס
 מישהו הצטרע
 מישהו אחר עלץ
 ועוד מישהו רקד על הגג
 הצפור לא יכלה להתרומם
 המלים התחילו להתבלבל
 המשורר לא ידע את נפשו מרב צער
 אך בכל זאת נסה ליצב את המצב
 השיר אמר לו תודה
 אכל עוב אני כבר שכחתי
 עלה על הגג
 וקפץ אל אגם הברבורים
 להשתכשך עם הצלילים

חקירה / חגיית גרוסמן

כלם הלכו לים,
 רק אנחנו נשארונו
 לכלע את הרק ולהאנח
 לחקר זהותו של מלאך
 עד שיהיה הכי רע שאפשר בחשכה
 וכליותיו יתפוצצו ככוכבים
 ונוטו דרכי בתעלה אחר הגוף
 הצועד על חבל מתוח
 בצעדים מדי כבדים
 עד שיבטא את קול הנפילה
 ויתפלש בחמלה ויתנקה מחייו.

כל הסודות שלי / פסח מילין

כל הסודות שלי

טמונים בעלית הגג

האור עומד על התקרה

רק הצללים עולים-יורדים על הקירות

שוב אני רוצה להמתיק עמם סוד

בחוץ מזלעף גשם

ותותחי השמים רועמים ובורקים

ואז הפוגה

ולפתע אין עלית גג

וסודותי נתגלו עירמים

מצד אחד אני שמח

כי בשביל מה בכלל צריך סודות

ומצד אחר אני עצוב

לאן נעלמה עלית הגג

מעלית אל הים / חלי אברהם גרוסמן

מים לבנים

על מכשול גלים בנוי

בקצה זרימה

הודפים את מחסום השנים

מתליקים קמטי-חוף

כשער שהחלק ונצבע זהב.

קיסרית צלילי המזרח

מסתלסלת כים על המרקע.

מביטים בחלון

כחל המים דבק בכחל רקיע

כמיהה באויר מחשלת

חשוקים של אהבה

גאות המים במצוק

סודקת פתחים

וזרימת מים בבטנו

סמוך לגור

מעלית אל הים

וגשר נבנה אל תצר הגלים

עתה קשישים יוכלו לעלות

בקלות

להתהלך שוב

על קו המים.

* / טל אזרד

האט קצת, פסח.

העט המשפּל ומושך מטה מפּיס חלצתך
אל הנּיר, לרשם בו משהו,
כמנור סירת מפּרש וְהרוּח עזָה עד מאוד.

וכשִׁישְׁבְּתִי לְצִדְךָ שֵׁם בְּדִיצָה'
הבטתי בך גומע ממרק העוף
וְיִרְק הפטרז'ילה נאַסֶף וְנִלְכַד בְּשִׁפְמֶךָ, אַח!
משוררים צעירים מסתבכים בך
אבשלומים, אבשלומות בְּרִשִׁימוֹתֶיךָ.

האט קצת, פסח.

נאני כּבר יודע לנקד לבדי את המלה אהבה,
התנועה החטופה שיש שם באמצע
ומה שְׂבָא אחר כּךָ,
ההשתהות.

איך אפשר למשש שיר / פסח מילין

מן הבקר אני מטלפן אל השירים
אף אחד אינו עונה
או שהקו תפוס אצלם
או שאינם בבית
אז איך הם רוצים שאכתב אותם
אם אינני יכול להתעץ עמם
קניתי שלפחות אחד מהם יהיה בבית
אבל אצל כלם שלטה השתיקה
איך אפשר למלא שיר בש' תיקות
ומה זה בכלל שיר שותק
מי יכול לשמע או לקרא שיר שותק
לפחות אם הנה מש' מיע אלו צלילים
רצייתי למשש אותו כדי לדעת
היכן הוא נמצא
גם זה לא נתן לי
כי איך אפשר למשש שיר
האם מישהו הצליח פעם למשש שיר
כּבר חשבתי לעזוב את הכל
כּאשר לפתע התחילו השירים לצלצל אלי
ואיזה רעש הם הקימו
כי כלם דברו יחדו
לא ידעתי מה אעשה
אל מי אפנה ראשון
הם נסו לשכנע אותי להקשיב להם
וזה מה שהצלחתי
לשמע ולהעלות על הנּיר

מבחוץ / פסח מילין

הייתי בדרך
 ולרגע מבעד לחלון הפתוח
 נדמה היה לי שאני בדרך אחרת
 זה מוזר אבל גם לחוץ יש פנים
 ודלת וחלון
 לא תמיד הוא פתוח
 וכשהוא סגור
 הרוח לא יכולה לנשב
 אפלו שנה בחוץ
 נאני ממחר
 כדי לרשם את הדברים
 שעלי עוד לעשות
 אל תחש' בו שאין לי זכרון
 אבל לא תמיד יודעים
 מתי מגיעים
 ואז כשאתה פותח דלת
 ואתה רואה את עצמך בפנים
 פתאם כל התמונה אחרת
 ואינך יודע אם זה אתה
 או מישהו אחר המדבר אתך מבחוץ

רעננות / טלי אוקמן

הלילה דולף אל היום
 ככר בשעות הבקר המקדמות.
 אותה קביה של קרח המחליקה במורד העצמות –
 ש'לו היא.
 יש המכנים אותה רעננות, יש המכנים אותה פחד.
 יש המכנים אותה רעננות.
 הלילה אוהב לזלג פנימה באטיות,
 קורה ולזקח לו זמנים להגיע.
 חציו האחד תמיד נמס בדרך, מרטיב את כל מארעות
 היום.
 כבוא העת הוא נאסף אל עצמו מחדש,
 ונמס לקראת לילה אחר.

פנטזיות / לאה שריקי

כְּשֶׁאֶהְיֶה בְּקֶצֶה אֶעֱרֹף
כְּנָפִי, שְׂתַמִּיד חֲשֵׁתִי בְּקִיּוּמָן הַסְּמוּי
יִפְרְשׂוּ עֲצָמָן עַד תֹּם
הָרִי, כְּבָר הִלְכֵתִי
וְשִׁבְתִּי
וְהַחַיִּים הִשִּׁירוּ בִּי מִבֶּט
וּכְבָר לֹא תִבְעוּ מִמְּנִי דְבָר
רַק חֵם הַגּוֹף
הַפְּעִים בִּי דְמִיוֹנוֹת
וּמְרָאוֹת אֵין סוֹף הַקִּיפוּנִי
וְכָל הַרְהוּרֵי נְבֻטִים מֵהֵן כְּצַפְרִים
מְכֻשְׁפוֹת
עֲפוֹת אֶל עֲצָמָן שׁוֹב וְשׁוֹב
בְּכַנְפֵי תַמוֹת

דו-קיום / מאג'ד עליאן

לכבוד המשורר פסח מילין ביום הולדתו

דו-קיום, בְּרֵאֵיתוֹ, אֵינוֹ

פְּתָה דְרוּזִית

וּבְרִית דְּמִים

בְּעַת נְפִילָה וְסִדְקָ.

דו-קיום, בְּאַמוֹנָתוֹ, אֵינוֹ

חֹמוֹס אָבוֹ גּוֹשׁ

עִם אֶצְבַּע עַל הַהֶדְקָ.

דו-קיום, בְּהַרְגָלוֹ, הֵנוּ

אַלְהִים אֶחָד

שְׁתֵּי עֵינַיִם לְנוֹת יַחְדָּו

שְׁתֵּי יָדַיִם

וְטַפַּת דָּם

וְאָדָם.

כל הסודות שלי / פסח מילין

כל הסודות שלי
 טמונים בעלית הגג
 האור עומד על התקרה
 רק הצללים עולים-יורדים על הקירות
 שוב אני רוצה להמתיק עמם סוד
 בחוץ מולעף גשם
 ותותחי השמים רועמים ובורקים
 ואז הפוגה
 ולפתע אין עלית גג
 וסודותי נתגלו עירמים
 מצד אחד אני שמח
 כי בשביל מה בכלל צריך סודות
 ומצד אחר אני עצוב
 לאן נעלמה עלית הגג

* / מיכל גינדין

אני מבקשת לפרט את
 אהבתי
 למלים.
 כדי שאוכל
 להכיל
 אותה.
 שלא תכיל
 היא
 אותי.

אסדר תורים
 נערמות
 ואחזר ואמנה
 את אוצרותי.
 כמו גיבוריש
 המפחד לאבד
 פרוטה.

אני רוצה לפרט את
 אהבתי
 למלים.
 כמו סבתא שלי
 שאבדה בית וממון
 במלחמה אחת
 ובמותה
 מצאנו את שאגרה
 בסתר
 בשארית תייה.

אני פורטת את אהבתי
 למלים
 ואוגרת
 פסות פסות
 במקרה
 ובארון.

אולימפיאדת חורף / מיקה קוריזקי

אם הייתי מחליקה על הקרח
הייתי חותכת אותך
עם ספינים
טסה על פני מקומות השברים
רוחמת מזחלת
מבעיכה עצים
ומשפה כך את הפלבים.

אבל אני רקדנית
שאינה מחוללת
כפותה
עומדת נכוחה
ומשפה בי אותך.

השמים היו ריקים / פסח מילין

התגנבתי מאחורי הלילה

לראות אל תוכו

הוא היה מלא ועמק

השמים היו ריקים

לא היו מלאכים

לא היה אלהים

רק שמים נטו

אבל הלילה היה מלא התרחשות

כל צפור הייתה כמו מלאך

כל עץ כמו שר צבאות השמים

התגנבתי מאחורי הלילה

ונגסתי חלקים ממנו

וראה זה פלא

הוא נשאר שלם

כל צפור נשארה צפור

וכל עץ נשאר עץ

לא חששתי לראות אל תוכו

לא חששתי להלך בשמים

לא חששתי מן הריקות

ולא חששתי מן המלאות

כי השמים שמים לאדני

והארץ נתנה לבני האדם

לא רציתי להיות מערָב

בין עליונים לתחתונים

מלאך בכחול / מירה הרשקו

ראיתי אותך

מלאך בכחול, בנרד

ראיתי אותך

מחסיכה בי פעימה

ועוד אחת.

הכל אהיה לך לוחם,

מאהב, כובש

כדמיוןך

המסתיר תפוחים עסיסיים

ונשמה צבעונית

כקשת בשמים

ראיתי אותך

מלאת ניחוחות וטעמים

המכשפים אותי,

עד שאף פעם לא הייתי אני

זו תמיד היית את.

כמו שורטות את לב השמיים / פסח מילין

מתוך שיחה
לדליה לזכרה

היה זה לפני שנים רבות. נפגשנו בחדר קבלה של איזה משרד. שבוע לפני כן פורסם שיר של דליה רביקוביץ באחד העיתונים וכן שיר שלי בעיתון אחר, וכך נוצרה בינינו השיחה הזאת, אחת משיחות לא רבות שהיו.

אמרתי לה:

את שבדרך כלל אינך כותבת על צפרים
לפתע יש שיר עם צפור

מדוע באמת אינך כותבת עליהן
אמרה לי:

נכון אינני כותבת עליהן כי הן
כל כך עדינות כל כך שכרירות כל כך נזירות
שאני חוששת לגעת בהן

אבל זאת הייתה צפור מיחדת כל כך אנושית
שחייבת הייתי להעלות את החנניה שחניתי
על הכתב

אמרתי לה:

אכן הצפור שלך היא כמו אדם
אמרה לי:

והאדם שלך הוא כמו צפור
אמרתי לה:

האדם שלי עומד בשתי רגלים
יציבות על האדמה

אמרה לי:

נכון אבל גם הצפור שלי עומדת
יציבה על העץ ועל האדמה

וגם על הכתפים שלי
ורק כשבאה רוח הן רועדות קצת

כך גם הרגלים שלי

בכלל הצפרים עם כל עדינותן
במעופן בלקחות כמו לועגות לשמים

כמו שורטות את לב השמים
אמרתי לה:

ימה עם השמים

כאן עצרה לרגע ואמרה:

למה אתה נוגע בזה אתה יודע
כמה אתה מקשה עלי והוסיפה:

השמים שמים לאדני והארץ –
ארץ סורים – נתנה לנו

רצה כמה הוא הרחיק

כאלו רוצה להבדל מאתנו

אך יש בי רצת כבוד אליו

אמרתי לה:

רבים חושבים שאת רחוקה מכל הנושא
אמרה לי:

אכן רבים מחברי חושבים כך

בכלל המלה יראה מעוררת בי הרבה
מחשבות ועוד אשוב לדבר בכך
ובכל זאת חזרתי לשאל מה עם השמים:
אמרה לי:

אני חוששת שהם פתאים פלו
אמרתי לה:

ומה יקרה אז

אמרה לי:

כל העולם ישרף

גם הגוף שלי בתוכו

הו כמה הלב שלי בוער

גם ברגע זה שאנחנו מדברים

שים את ידך על לבי

רק תזהר שלא תפנה

כי את האש שבפנים אי אפשר לראות

אבל לחוש אותה אתה תוכל

אמרתי לה:

מה גורם לך להרגיש שאת נשרפת

אמרה לי:

אני נשרפת בלהבות הפחד

מן החיים

כאן נקטעה שיחתנו כי הגיע תורה להיכנס אל הפקיד

* / נועה בר חיים

הלילה זאהילו

ענבלי אור עצלף

יתלשף בחיקי

הנטחבת

לדבר מגרון המערה

בלשון הים הגואה

על שפת הלילה

נוצצות ספינות שהגליתי

מאיי שחר

שטופי מאבנים.

קדושה / סיני קהת

עֲרַב שִׁיר אָנִי

מִתְכַנֵּס לְקַבֵּל אֲשׁוֹת הַשַּׁבָּת, פּוֹסֵעַ זְהִירוֹת

עַל קֶרֶחַ שְׁקֵט סָף שְׁבָרִיר עוֹטָה עֵת

שָׁבִיס מוֹרֵד הַעֲלֻטָה הַמִּתְנַאָּה קְדָשָׁה בְּשִׁבִיל אֵלֵי

פָּנִים שְׁחֹרוֹת מְאוֹר, לְכַבוֹד

מֵאֵט בְּ

רְגַע שֶׁל לְפָנֵי הַטֶּרֶף בּוֹ. פּוֹזֵשׁן מִתְמַקֵּם עַד

הֵס בְּאֶחָלָה לֹאֲקִישׁן מוֹכֵן שְׁ

הַפְּכָתִי גֵ'ל שְׁקוֹף שְׁפָל פְּגִיעָה תוֹתִיר וְרַק צִיד

שְׁהִיד

פּוֹזֵל הָעוֹר חֲשׁוֹף לְרַק מְזַהֵר הָאִישִׁים בְּפִילִם שֶׁל

עַל הַמִּילִימֵטֵר

—

לְעִמְקָם כָּל הַלְלָה הַתְּפִלְלוֹנוֹ עַד סוֹף תֵּל – אָבִיב,

וְהַנְחָתִי לְזֶה. כִּי

בְּסוֹף שְׁרִירֵי כָּל הַמְּלִים, מִתְעַשְׂפִים

המלה שחלמתי עליה / פסח מילין

ג

ראיתי אותה בשמלתה ההדורה

לא יכולתי להתאפק

וקראתי בשמה

היא פנתה אלי ואמרה

לא ידעתי שאתה אוהב צפרים

או-אז התחלתי למרט את הנוצות

מן השמלה

ואותיותיה התחילו לנצנץ

עברו ימים ועוד לילות

בניתי לה בית

קשטתי אותו בנוצותיה

מאז היא תמיד עמי

בכתבי את המלים הקטנות הללו

האם הוא זוכר? גרסה 1 / עידית יולורי

האם הוא זוכר

את הוילון הרק

באמבטיה...

האם הוא זוכר

את הסבון הנוזלי

את גופי מנח

על המזרן

בסלון... ?

את הפרחים שפרחו

מגרונני

עת השמש זרחה

מולו,

את החם

את ערפי

את הרטט בדמי ?

את התף המינב

את קולו הערב

את היגד –

אותו לא עשינו ?

את אפריקה שלו

את מרזם אהובתו

את מטע הקפה של אביו

את התרנגולת שאמינה

הכינה לו ?

את שלל צבעי הקשת

את חסר הצדק

את השלטון המקומי ?

את אלהים !

אלהיו ?

אלהי ?

“אלהי אלהיך”

בני בניך

מקני מקניך

צאני צאנך ?

אבותי אבותיך”

אהובי ישמעאל.

תפוח התאווה / פסח מילין

אינני אוהב לטייל במדבר השיר
 זהו מרחב כזה ריק
 אופפת אותך בו אוירה של זחילה
 לשום מקום
 אין בו ההתעסקות עם דברים מדיקים
 שכן שיר דורש
 שיהיו בו רכיבים מדיקים
 אני אוהב למשל את תפוח התאווה
 האם מישהו ראה היכן צומח
 תפוח תאווה במדבר
 נהרי תאווה היא חלק מגוף השיר
 מה כבר אפשר להניב מחק ההתייבשות
 ובמקום ששולטת ההתייבשות
 איך יכולה להיות נשמה
 ומה יכול להביע שיר
 ללא נשמת השיר

מחזה צנועה / עמית מאוטנר

שלוש בלילה. גשם ער
 מקיש את ילדיו הרטבים
 על גג הפח שלביתי.
 אבל איני פותח.
 לא מתרשם מהאורחים הנמרצים
 התוחכים מקלות של רוח בעד דפן החלון
 או השולחים מצטפות של מים מתחתיתה של דלת.

אני כגלם בצריפו
 טונה שכבת קורים נוספת של חליל וכנורות
 במצטפת ארבעים המטר הרבוע ששכרתי.

גם סותם את הקבה שלי
 בארוחת מחנה צנועה לילדותי:
 דיסת הסלת הסמיכה
 אוגמת על פניה שלוליות של מתיקה
 סכר חמים על-פני זגוג הקנמון
 של בית אמא.

הסדין החשמלי מוכן כנפש יקרתי במטתי.
 אשאיר אותו הלילה כל הלילה על אחד.
 אקין כשאקין.

גם האדמה / פסח מילין

קמתי מרבצי בשדה
אודה גם האדמה קמה אתי
לא רציתי לראות
את האות שנהררט במצח השמים
גם המים היו עצובים
כאשר הדגים הפרו את שתיקתם
והחלו לבלע את פרוגי הלחם
הטבול במלח
כל זאת ראיתי כאשר המלך
יכרד מפרום כסאו
לכרע ולנשק את לחי האדמה
ולשבת בשלנה בנחלתו

משחקים / ענת זגורסקי-שפרינגמן

אל תשחקו בהן!
אלו גלות עיני.
הן נוצקו במיחד בשבילי.

לו ידעתם מה ראוי:
שטני משטני,
אנושי מאנושי.
ממחים לזכרונות נעצו בהן
מקומות, אנשים, שארי-בשר,
אפלו את ריח גופם
ומלח דמעות.

בהתחשב בטיב החמרים ובאיכות הבצוע
לא נתן להבחין בחקויים.

מזמן לזמן / פסח מילין

א

הזמן עוצר את נשמתו

ואני עוצר את הזמן

כמה זמן אפשר לעצור את הזמן

הזמן הולך אתי

ואני הולך עם הזמן

בעצם לאן שנינו הולכים

הזמן פורץ מן השעונים

אני פורץ מן הזמן

כמה זמן אני מחוץ לזמן

כמה פעימות אני מחסיר

כמה פעימות אני

כמה פעימות

הזמן

יופי / קטיה שורצמן

היפי הוא ענגן של השקפה

כמו תפיסה מסוימת של טוב סובייקטיבי.

כשהעדר זורם לשדות בטוחים

גבעולים עדינים נכבשים ברגלים

זריזות,

עד עפר.

חולם,

אף פעם לא גבין את נהיית העדר.

חולם,

הולך אחר ענגן.

אך גם העדר עוד יגיע לבקש

את קשת התקנה שיש למאמין ביפי.

ביום שמים מוכתמים

לגעת במראה ענגן.

וּנְרָאוּ הַקּוֹלוֹת / קֶרֶן קוֹךְ

לְהִקְדִּים נַעֲשֵׂה לְנִשְׁמָע

לְהִקְדִּים

שְׁלֵא יִתְאַחֲרוּ הַחַיִּים מִפְּגִינֵנוּ

שְׁלֵא יִתְאַחֲרֵה הַחֶסֶד

יֵשׁ לְהִקְדִּים

נַעֲשֵׂה לְנִשְׁמָע.

(סְפוּגֵי חוֹלוֹת נִשְׂרוּ בְּדֶרֶךְ מִפְּגֵי הַעֲנָנוֹת)

מִתִּי מַעֲט שְׂאִינָם מֵאַבְקִים,

אֱלוֹ שֶׁהִקְדִּימוּ אֶת הַנִּשְׁמָע וְעָשׂוּ,

וְרָאוּ חֶסֶד בְּדֶרֶךְ וְרָאוּ רַחֲמִים

וְשִׁמְעוּ קוֹלוֹת

וּנְרָאוּ הַקּוֹלוֹת מוֹלָם

וְהַחֶסֶד וְהַרַחֲמִים

נַעֲשֵׂה לְנִשְׁמָע, וְנִקְדִּים.

במעלות השיר / פסח מילין

אני יורד במדרגות
אבל המדרגות עולות
למה בכלל לרדת ולעלות
בסך הכל אני צריך להגיע
למחוז-חפץ
אני יורד שוב
אבל לא מן הפסים
אני עולה
אבל לא בסלם השמימה
אני עולה
במעלות השיר

* / רונית לוי-וייס

ואז אני אהיה עשירה
מלבונה. רפה לגלוף
תזקה ותמיכה וגמישה
כמובן נריח חלקת השבלים
היבשות לשמאלי
ורעב בבטני
בקר.

הייתי הולכת לאורך הים
אז – בעדן הקודם. נוכחות
צדי בערפי, "ענבל" * במצחי
בלבי
והים מפל צדדי

* "ענבל" – תיארון המחול ענבל

הגבעה השחורה / ריקי דסקל

השמש השוקעת בגב הגבעה השחורה
מורידה שקט על קני הנמלים
החשך שיגיע ירגיע אף את מלכתם
אחוזת התנזות
או אז אפרש מצע של עלים תחתי
ובלא פחד אניח למלים לתדור אלי

הדרך / פסח מילין

אני הולך בדרך שלי
ואתה בדרך שלך
אולי נפגש בבקר
עדין מבדילה גדר החשך
ועוד תחנות יש בדרך
אינני רוצה לקבוע
אם אלהים שלי
הוא גם אלהים שלך
נשאיר זאת לאלהים עצמו
בינתיים הרחוב הולך ומבהיר
לאחר ליל קשות
גם הפוכבים משנים כוון
לא מסתכלים לאחור
לכן אולי פדאי באמת
להפגש בבקר
ולא במהומת הליל.

אלוהים לא גר כאן עוד / פסח מילין

תמיד שאלתי שאלות
 והן נשארו ללא מענה
 חפיתי וחפיתי אולי עם הזמן
 תבוא ולו תשובה אחת
 אכל הצפיה היתה לשוא
 עקשו אני יודע
 אלהים לא גר כאן עוד
 אולי זה חסר אתריות מצדי
 או יש בנה משום זלזול
 לומר דבר בנה
 אכל מה לעשות וכך אני מרגיש
 שהוא עצמו לא יודע את התשובות
 אני שכל הזמן נהלתי אתו דו-שיח
 ואפלו שחשבתי שזה בגובה העינים
 לא נותר לי אלא לצחוק לעצמי
 על תמימותי הרבה
 וגם על כך שאני בכלל
 מעלה זאת על הכתב
 אם זאת תאמינו לי
 אינני מרגיש כל רגש אשם
 לא אינני אשם אינני אשם

כולנו אלוהים / שבתאי מג'ר

אם אלהים שבאדם הנה פוגש
 את אלהים שבאדם
 כל נשיקה היתה מעבירה אלהות
 מפנה לפה
 אמר אלהים שבאדם
 אלהים עוצם עינים רואה
 אלהים שמסתיר פניו בתוך פניה
 אלהים רואה הכל
 והכל זה הוא
 אלהים חולה מזמין אלהים בריא
 שפיניח דך רכה על מצחו
 אלהים זונה עומד כנגד רצונו
 לפתות אלהים זקנים
 ואלהים בנים צעירים
 ואלהים עניים ואלהים
 שמחפשים אלהים
 אלהים בודד קונה אלהים בתנות
 אלהים שמח מושיט קהרת מרק
 לאלהים קבצן
 אלהים נדיב מחלק את עצמו
 לאלהים חסרי אמונה
 אלהים חשקן משהך נדבה
 לאלהים אלמן
 אלהים מחיה אלהים
 לעולם ועד

רגע שביר / שולמית ספיר-נבו

רק כְּשֶׁאֲנִי מְשַׁאֲיָה

אֶת הַלֵּב מִפְּרָפֶר

וְלֹא מִנְסָה

לְלַכֵּת

הוא מסתכל וְאוֹמֵר לִי שִׁיחָה

וּבְעֵינָיו עוֹלָה מִבֶּטֶן בְּךָ,

לְשִׁנְיָה

הוא מְרַשֵּׁה לִי לְרֵאוֹת

אֶת הָאוֹר

וְאֲנִי מְרַשֵּׁה לוֹ

לְרֵאוֹת

אֶת הַגֶּשֶׁם.

מבעד לשקיפות/ פסח מילין

אֲמַרְי לִי הָאֵם לְלַכֵּת מִבְּעַד לְאוֹר

זֶה כְּמוֹ לְלַכֵּת מִבְּעַד לְזְכוּכִית

וְהִרִי הַשְּׂקִיפּוֹת הִיא אוֹתָהּ שְׂקִיפּוֹת

אֵיזָה צָבַע יֵשׁ לְשְׂקִיפּוֹת

וְהָאֵם אֶפְשָׁר לְמַשֵּׁשׁ אוֹתָהּ

אֵיךְ לְהַעֲבִיר אֶת הַשְּׂקִיפּוֹת מִמְּקוֹם לְמְקוֹם

אֵיךְ לְהַלְבִּישׁ אוֹתָהּ עַל הָאֲטִימוֹת

שְׂקוּף שְׂקוּף הִזָּה הַלְּיָלָה

בּוֹ זְרֻדָּת מִסְלָעֵי הַחֹרֶף

מִתּוֹן מִתּוֹן בְּמַעֲוֵל

הַעֲטָלָפִים

הַמַּעֲבִיר אוֹתָךְ מִבְּעַד

לְזְכוּכִית.

שירים מחוץ לתור / פסח מילין

שיר ראשון

אני הולך על מנת לבוא
 לא כל הר הוא נבו
 לא כל זקב הוא נוצץ
 לא כל אדם הוא כמו עץ
 לא כל צפור היא גץ
 אז למה אני מתלווצץ
 אני הולך וצדין אני כאן
 המים רותחים בקנקן
 הפל מסביבי במחול
 דו רה מי פה סול
 פתאם מרחוק שמעתי קול
 אני רוצה כל כך ואינני יכול
 אסור לך זאת לאמר
 מי שלא התחיל גם לא יגמור
 עכשיו אני באמת קם והולך
 המרחק בינינו כבר לא מולך
 אינני יודע למה אני חורז
 ובתוך השיר את עצמי אורז
 השארתי הרבה מאחור ואני כבר קדימה
 איפה אתם הו אבא ואמא

שיר המעברה / שלמה שפירא

תגידו,
 למרות שהייתי במעברה,
 האם הייתי "איש מעברה" אי פעם?
 כשהגעתי למעברה
 והייתי ילד בן שלש־עשרה
 הדבר הראשון שעשיתי
 השאלתי מעדר מ"סוכנות אהלים"
 הפכתי חול עולמות משני צדי פתח האהל
 זרעתי ירקות, שתלתי פרחים
 וכעבר חדש הייתה פריחה בלב
 ופריחה באהל.